

Doç. Dr. Özcan GÜNERGÖK

**HAKSIZ FİİL HUKUKUNDA
CEZA ZAMANAŞIMI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Önemi.....	1
II. İnceleme Planı.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM HAKSIZ FİİLDE ZAMANAŞIMI

I. GENEL OLARAK ZAMANAŞIMI KAVRAMI	5
A. Kavram.....	5
B. Zamanaşımı Kurumunun Kabulünü Haklı Kılan Gerekçeler.....	6
II. HAKSIZ FİİLDE ZAMANAŞIMI	8
A. Genel Olarak.....	8
B. Kısa Zamanaşımı.....	9
1. Genel Olarak.....	9
2. Sürenin Başlangıcı.....	10
a. Zararın Öğrenilmesi.....	11
aa. Genel Olarak.....	11
bb. Öğrenmenin Kapsamı.....	13
cc. Zararı Öğrenecek Olan Kişi.....	19

b. Tazminat Yükümlüsünün Öğrenilmesi	26
C. Uzun Zamanaşımı.....	29
D. Olağanüstü Zamanaşımı: Ceza Zamanaşımı.....	42
E. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ.....	44
1. Genel Olarak.....	44
a. Alman Hukuku	44
b. İngiliz Hukuku.....	45
c. Fransız Hukuku	46
d. Avusturya Hukuku.....	47
e. Hollanda Hukuku.....	47
f. İtalyan Hukuku.....	48
g. Avrupa Birliği Hukuku.....	49
2. Değerlendirme	49

İKİNCİ BÖLÜM

CEZA ZAMANAŞIMININ UYGULANMA KOŞULLARI

I. Genel Olarak Ceza Zamanaşımı.....	51
A. Haksız Fiillerde Ceza Zamanaşımının Uygulanmasına İlişkin Yasal Düzenlemeler.....	51
B. Ceza Zamanaşımının Uygulanmasındaki Amaç	53
II. Ceza Zamanaşımının Uygulanması Koşulları.....	63
A. Genel Olarak.....	63
B. Ceza kanunlarının Öngördüğü Cezayı Gerektiren Bir Fiil Bulunması	63
1. Ceza Kanunları Kavramı-Suç ve Kabahat Ayırımı	65
a. Ceza Kanunları	65
b. Kabahatler Hakkında Uygulanabilir Olup Olmadığı.....	67
c. Cezayı Gerektiren Fiil Belirlemesini Kimin Yapacağı	79

aa. Genel Olarak.....	79
bb. Ceza Davası ya da İdari Soruşturma Açılmış Olmasının Gerekip Gerekmediği.....	80
cc. Kovuşturmaya Yer Olmadığına Kararı Verilmiş Olmasının Etkisi.....	92
2. Cezayı Gerektiren Fiillerin Gerçekleşmesi	95
a. Suçun Unsurlarının Oluşması.....	95
b. Kabahat Fiilinin Gerçekleşmesi.....	99
C. Haksız Fiile İlişkin Olarak Zamanaşımının Özel Olarak Düzenlenmemiş Olması	99
D. Ceza Kanunlarının Öngördüğü Zamanaşımı Süresinin Daha Uzun Olması	101
1. Genel Olarak.....	101
2. Ceza Zamanaşımının Hangi Zamanaşımı Süresi Yerine Uygulanacağı.....	104
3. Zamanaşımına Uğramayan Tazminat Taleplerinin Mümkün Olup Olmadığı.....	114
E. Ceza Zamanaşımının Kişi Çevresi Bakımından Uygulanması	122
1. Ceza Zamanaşımından Yararlanacak Kişi Çevresi	122
2. Tazminat Talebinin Yöneltileceği Kişi Çevresi	128
a. Genel Olarak.....	128
b. Fail.....	129
c. Failin Mirasçıları	134
d. Diğer Kişiler.....	139
aa. Özen Sorumluluğu Kapsamında Sorumlu Tutulabilen Kişiler	139
bb. İfa Yardımcısının Cezalandırılabilir Fiilinden Dolayı Sorumluluk Halinde	142
cc. Motorlu Araç İşleten Bakımından.....	144
aaa. Genel Olarak Motorlu Araç İşletenin Sorumluluğu.....	144

bbb. Motorlu Araç İşleten Hakkında Ceza Zamanaşımının Uygulanıp Uygulanamayacağı.....	146
dd. Sorumluluk Sigortasında Sigortacının Konumu.....	153
e. Tüzel Kişiler Bakımından Konunun Değerlendirilmesi	159
F. CEZA ZAMANAŞIMININ HANGİ ZARARLARA İLİŞKİN TALEPLER HAKKINDA UYGULANACAĞI.....	168
1. Dar Anlamda Haksız Fiilden Doğan Zararlar	168
2. Sözleşme İhlallerinden Doğan Zararlar Bakımından Değerlendirilme.....	174
G. CEZA YARGILAMASI VE HAKSIZ FİLE DAYALI TAZMİNAT DAVASINDA CEZA ZAMANAŞIMI UYGULAMASI İLİŞKİSİ	179
1. Kamu Davası veya İdari Soruşturma Açılmasının Gerekli Olmaması	179
2. Hali Hazırda Ceza Davasının Açılmış Olması	179
a. Kamu Davasına Katılma Koşulunun Bulunmaması	179
b. Beraat Hükümü	182
aa. Genel Olarak.....	182
bb. Ceza Ehliyeti Bulunmaması Nedeniyle Beraat	185
cc. Delil Yetersizliğinden Beraat	190
c. Mahkûmiyet Hükümü.....	194
d. Affın Ceza Zamanaşımına Etkisi	203
aa. Genel Af	203
bb. Özel Af	209
e. Ertelenme Halleri	210
aa. Genel Olarak.....	210
bb. Kamu Davasının Ertelenmesi.....	210
cc. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması.....	212
dd. Hapis Cezasının Ertelenmesi	217
f. Güvenlik Tedbirlerine Hükmedilmesinin Zamanaşımına Etkisi	219
g. Ceza Davasının Düşmesinin Ceza Zamanaşımının Uygulanmasına Etkisi	221

h. Ceza Yargılamasıyla Bağlantılı Diğer Hususlar	225
aa. Şikâyete Bağlı Suçlar	225
bb. Ön Ödeme	230
cc. Uzlaştırma	232

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CEZA ZAMANAŞIMININ HESAPLANMASI VE CEZA ZAMANAŞIMINA İLİŞKİN BAZI ÖZEL DURUMLAR

I. Zamanaşımının Hesaplanması	237
A. Uygulanacak Süreler	237
1. Genel Olarak	237
2. Suçlar Hakkında Uygulanacak Süreler	238
a. Zamanaşımı Süresinin Belirlenmesinde Hangi Sürelerin Esas Alınacağı	241
b. Belirli Kişiler Bakımından Sürenin Daha Kısa Olması	242
c. Seçimlik Cezalarda Uygulanacak Olan Süre	245
3. Kabahatler Hakkında Uygulanacak Süreler	246
B. Ceza Zamanaşımının Ne Zaman İşlemeye Başlayacağı	247
1. Suçlar Bakımından	247
a. Genel Olarak	247
b. Ceza Hukuku Normlarına Göre Sürenin Başlangıcı	253
aa. Genel Olarak	253
bb. Tamamlanmış Suçlar Bakımından	253
cc. Teşebbüs Halinde Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı	255
dd. Kesintisiz Suçlarda Zamanaşımının Başlangıcı	256
ee. Zincirleme (Müteselsil) Suçlarda Zamanaşımının Başlaması	257
ff. Fikri İçtima Halinde Zamanaşımının Başlangıcı	258
gg. Suça İştirak Edenler Hakkında Zamanaşımının Başlangıcı	258

hh. Objektif Cezalandırılabilme Şartına Bağlı Suçlarda Zamanaşımının Başlangıcı	259
ii. Kanunda Düzenlenen Özel Durumlar	259
jj. Mürekkep (Bileşik) Suçlarda Zamanaşımı	260
kk. Çocuklara Karşı İşlenen Bazı Suçlarda Zamanaşımı	260
ll. Yeniden Yargılama Yapılması Halinde Zamanaşımı	261
2. Kabahatler Bakımından	262
C. Ceza Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	265
1. Türk Ceza Kanunu Hükümlerine Göre Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	265
a. Genel Olarak	265
b. Zamanaşımının Durması	266
aa. Genel Olarak	266
bb. İzin	267
cc. Karar	267
dd. Bekletici Mesele	268
ee. Suç Faili Hakkında Kaçak Olduğuna Karar Verilmesi	269
c. Zamanaşımının Kesilmesi	270
aa. Zamanaşımının Kesilmesi Sebepleri	270
aaa. Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi	271
bbb. Şüpheli veya Sanıklardan Biri Hakkında Tutuklama Kararı Verilmesi	271
ccc. İddianame Düzenlenmesi	272
ddd. Sanıklardan Bir Kısmı Hakkında da Olsa Mahkûmiyet Kararı Verilmesi	273
bb. Zamanaşımının Kesilmenin Sonuçları	273
2. Türk Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	275
a. Zamanaşımının Durması	275
b. Zamanaşımının Kesilmesi Nedenleri	277
3. Ceza Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	281

a. Türk Ceza Kanunu'nun Kovuşturma Zamanaşımının Durması ve Kesilmesine İlişkin Hükümlerinin Haksız Fillerde Uygulanıp Uygulanmayacağı.....	281
b. Ceza Zamanaşımının Kesilmesi Durumunda İşleyecek Olan Yeni Süre.....	291
D. Ceza Kanunlarında Yapılan Değişikliklerin Zamanaşımı Sürelerine Etkisi.....	297
1. Sürelerin Değişmesi.....	297
2. Fiilin Sonradan Yaptırıma Bağlanması.....	302
II. CEZA ZAMANAŞIMINA İLİŞKİN BAZI ÖZEL DURUMLAR	302
A. Zamanaşımının İleri Sürülmesi.....	302
B. Zamanaşımının Kesilmesine İlişkin Bir Somut Sorun: Müteselsil Sorumlulukta Zamanaşımının Kesilmesi	305
C. Yürüyen Ceza Yargılamasının Hukuk Davasına Etkisi	306
D. Ceza Zamanaşımı Sürelerinin Anlaşma Yoluyla Değiştirilip Değiştirilemeyeceği.....	312
E. Tazminat Alacağıın Devri Halinde Uygulanacak Zamanaşımı.....	313
F. Ceza Yargılamasının Yenilenmesinin Zamanaşımına Etkisi	315
G. Ceza Zamanaşımına Tabi Olan Tazminat Yükümlüsünün Rücu Hakkı.....	316
SONUÇ	319
KAYNAKÇA	327